

Forfatter: Rantzau, Christian

Titel: BREV TIL: Gram, Hans FRA: Rantzau, Christian (1740-01-22)

Citation: Rantzau, Christian: "BREV TIL: Gram, Hans FRA: Rantzau, Christian (1740-01-22)", i *Breve fra Greve Christian Rantzau til Hans Gram*, Græbes Bogtrykkeri 1930, s. 110. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991720-000-shoot-L0019917200000049.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Greve Christian Rantzau til Hans Gram

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

¹*Brahesborrigd. 22de Januarij 1740.*

VelEdle og Velbr HER lustitz Raad!

Var alle Nye-Aars Breve saa behagelige og fornøvelige som HE1 lustitz Raads seeniste meged ærede og kierkomne ², maatte mand ønske, den travle og kiedsommelige tid faldt tiere ind om Aared, særdeeles da jeg gjør mig forvißed om Deres oprigtige og velmeente ønske for mig og mit Huuß, s. 111 lidende paa den alletider hos HER lustitz-Raad befundene troefasthed og Ven skab, med huilcke jeg igien af et got Hierte og af en villig Aand vil tilfor ønske HER lustitz Raad alt det gode, en god Mand kand forventte sig af en naadig og god Gud i det Aandelige og timelige, paa Siælens og Legemeds Vegne, saa Hand i alt og over alt maa være styrcked og velsigned, ei alleeniste dette nye begyndte, mens mange, mange paafølgende glade, sunde og fornøvede Aar, i all sielv begierlig Floer og Velstand; dette ønsker jeg saavelsom min Koene med sin Heißen Dennem af et oprigtigt Hierte, ei alleeniste som min Ven, mens som en for Publicum umistelig Mand og vel en af de dygtigste Bibelsmedde med ¹; leg frygter ickunds for dette saa deilige som nyttige Verck geraader i sticken og at denne Commissions Devise vel til sidst bliver In magnis voluisse sat est eller magnis excidit ausis, det Kircke-Inspectionen for ingen deel skulde vilde; thi den tilvinder sig ved sit ultimate Decisum en In faillibilität vel større end Pavens; desmidlertid har jeg med fornøvelse seed, de gode og lærde Mænd har udfundet en kortere Vey, end den Père Simon ² foreslaaer, først at formére det rette Ebræiske tungemaal. leg forestiller mig lett, huad store Vanskeligheder Dennem vil møde, da jeg just i diße Dage har læst Mr Shuckfords Histoire du monde ³, har jeg med forundring seed, i huor mange Skriftens afhandlinger og Sprog vore Lærere ickunds siger os halv sandt, mens jeg dømmet derom som den Blinde om Farven og burde vel skaane HER lustitz Raad for de fortredelige materier, Hand saa dagligen maa trælle i; behageligere er vel ei heller den om Skoelene ⁴, huercken for Dennem eller for Publicum, der er ferdig til at blive reent desperat herover; thi Sand heden er god, den fattige Proprietarie og Bonde er ei god for at bære all den Last, der bindes paa Ham; ibunt quo poterunt, og giøres det ei fornøden at søge de Afmægtige i Heeden og paa Vestkanten; dette Fyenske, saa for meente Canaan, har meere end en Gield-bunden Sven, der med føye krymper sig og knuses under Byrden. Afsigten kan være meged god og vel naaes uden slig utaalelig Byrde, indgreb og tyngsel; naar Skoelene, huor uom giengeligen behøves, beordres og anbefales, rammer enhuer vel den letteste og beste maade at faa dem biugde og indrettede, og gaar der sandelig meere ord af Bondens Vankundighed i diße Lande, end den i sig sielv er; jeg skulde s. 112 holde for var alt nock, naar tilstreckeligen blev underviist i sin Christendom og at læse Prentt, thi skriven og regnen i almindelighed fører Ham ickunds i vildereede og i Vandringstancker; Bonde-standen har ei mange at tiende af, som daglig Erfarenhed viiser ved den mangel, der mange stæder haves paa Tieniste Folck, og for Sessionerne; for min Deel, blev det, der fra Brahes borrig og Barløse har væred henlagd til Assens Skoele, imod Løbe Degne derfra hertil, mig igien tillagd, skulde jeg ved begge Gaardene etiam meo in commodo stifte de fornødene Degne Boeliger og Skoeler, huilcked jeg har holdet betænckeligt at anholde om, saalænge jeg ei veed, om det bliver at naae, det HER lustitz Raad i saa fald vel kunde give mig et vinck af. De Degnetraver er en stor ødeleggelse for Bonden, der til deels herved sættes ud af sin oeconomie, maa formindske sine Creature, de fleeste har faa nock af, og igien maa savne giødning paa Ageren; det er aldrig saa lidet, Hand med tages jo derved og det i tider, huor Hand er saa nær tagen, da huercken Korn, Feede Vare eller Creature gielder, Kiøbstæderne og sætter Ham dere Priser paa hands Vare under skinn af Forprang at forebiuge, saa vel som paa deres egne Vare, Hand uomgiengelig maa have hos dem; Mens alt dette vil der raades boed paa og lylland hove vel til, om lustitz Raad Bram, jeg præsumér maa være Præsidentens Søn, trænger igiennem med sin nye branche de Commerce af vores Stude til Franckrig ¹; bedriver Hand det hos Cardi nalen ², alle Aviser skriver om at drives af en sterck Handlings Aand, magnus erit nobis Apollo; hertil kommer den Sorte Societäts handel fra Norge, saa huem det kand opleve, kand endnu ventte sig Landets opkomst ³. Det er en Contretems med vores indfroßene Chinés-Farer; leg frygter, vi ei saa snart faar opslag, det ei tegner sig til, bonden og spaaer om lang Vinter, huor jeg seer min elendighed for Foer-trang hos bonden, desmidlertid trøster jeg og roer mig ved det deilige Slede-føre, jeg dagligen profittér af i mine deilige Norske Sleeder, saa mig nu intted fattes at tage vel imod den gode Doctor Bing, om Hand kunde komme herover, uden Harske sild, hand fick tage med, det jeg beder at sige Ham med min Heißen.

leg frygter, jeg har gjort HER lustitz Raad meere umage med mit Herbarium, end det er værd; i en god afsigt har det væred dem tiltænckt, der bør være dem og mig nock. Mens kand HER lustitz Raad ei som min gamle, gode Ven hielpe mig at dechiffrére, i huad afsigt den kiønneste Frøecken s. 113i Kiøbenhafn ¹, der formodentlig igaar St Agnés dag ² har bragt et par saa trette been som kiønne øyen og stolt og kieckt hierte hiem fra Grev Gyldensteens ³ bal, har faaed i sinde at negligére os, som hun giør; siden Henders ankomst til byen har min Koene ei havd uden et bref fra Hender; har hun lagd sig kierere Correspondent til, der eene occupér Henders Pen, faar, jeg have Hender undskyldt, naar tilstaaes; har Hun glemt at skrive, da var det Ewig jammer, og vil vi alle ved vores Forbøn forhielpe Hender til den facultät igien, og vil jeg gjerne, om Hun vil komme herover, bekoste en Skriver Skoele for Hender alleene ⁴; saa længe jeg kand skrive og føre Pen, skriver jeg mig med all sandhed og Ergivenhed Høystærede HER lustitz Raads

Tienistvilligste Tiener C. Rantzau.

